

**Η ΕΞΑΠΛΩΣΗ
ΤΗΣ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ**

Η Μεταρρύθμιση εξαπλώθηκε ταχύτατα

- ✓ Στην κεντρική και βόρεια Ευρώπη
- ✓ προκαλώντας θρησκευτικές και
- ✓ πολιτικές ταραχές και συγκρούσεις.

1529: Η Δίαιτα αποκηρύσσει τον Λουθηρανισμό

- Οι γερμανοί ηγεμόνες, οπαδοί του Λουθήρου διαμαρτύρονται γιατί δεν γίνονται σεβαστές οι θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.
- Από τη διαμαρτυρία αυτή ονομάστηκαν **Προτεστάντες** (διαμαρτυρόμενοι).

Φίλιππος Μελάγχθων: στενός συνεργάτης του Λούθηρου

Ο ανθρωπιστής Φίλιππος Μελάγχθων συνέταξε (το 1530) υπόμνημα, το οποίο οι διαμαρτυρόμενοι υπέβαλαν στη «Δίαιτα της Αυγούστας».

Το υπόμνημα αυτό, γνωστό ως η “**ομολογία της Αυγούστας**” αποτελεί το σύμβολο πίστεως των Λουθηρανών.

Η ειρήνη της Αυγούστας: 1555

- Αναγνωρίζεται η νομιμότητα του Λουθηρανισμού.
- Ο κάθε ηγεμόνας έχει το δικαίωμα να επιβάλει στην επικράτειά του το δόγμα που επιθυμεί (*cuius regio eius religio*).
- Η Γερμανία διαιρείται σε κρατίδια ρωμαιοκαθολικά και διαμαρτυρόμενα.

33. Ἡ Γερμανία μετὰ τὴν συνθήκην τῆς Αὐγούστας

Αλλαγή στάσης του Λούθηρου

Παρότι ο **Προτεσταντισμός** έχει ως αρχή του τη διάκριση πολιτικής και θρησκευτικής εξουσίας, αναγκάστηκε από τις πρώτες περιόδους της εξάπλωσης του να ζητήσει τη στήριξη της κοσμικής εξουσίας (ειρήνη της Αυγούστας).

Η πολεμική που δέχτηκε από τη ρωμαιοκαθολική εξουσία ήταν δριμύτατη και μόνο **χάρη στην υποστήριξη που του παρείχαν οι ηγεμόνες** εξασφάλιζε την επιβίωση του.

Διάδοση της Μεταρρύθμισης

- ❑ Η μεταρρύθμιση διαδίδεται και σε άλλες χώρες με διάφορες παραλλαγές.
- ❑ Στη **Γαλλία** εκπρόσωπος είναι ο Καλβίνος και οι οπαδοί του ονομάζονται Καλβινιστές ή **Ουγενότοι**.
- ❑ Ακολουθούν αιματηρές συγκρούσεις.

Η σφαγή του Αγίου Βαρθολομαίου, Φρανσουά Ντυμπουά

Η νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου αναφέρεται στη σφαγή 20.000 Γάλλων προτεσταντών (Ουγενότων) από τους Καθολικούς στο Παρίσι στις 24 Αυγούστου 1572, ανήμερα του Αγίου Βαρθολομαίου. Η σφαγή αυτή επεκτάθηκε χρονικά στην πρωτεύουσα και τις επόμενες εβδομάδες σε πληθώρα πόλεων της γαλλικής επαρχίας.

**Πρωινό στις
πύλες του
Λούβρου.**

*Πίνακας του
19ου αιώνα.
Διακρίνεται στα
μαύρα η
(συνωμοτική
φυσιογνωμία) της
Αικατερίνης των
Μεδίκων (μητέρας
του βασιλιά
Κάρολου Θ΄).*

Προτεστάντες ευγενείς κυνηγήθηκαν από το ανάκτορο του Λούβρου και σφαγιάστηκαν στους δρόμους του Παρισιού.

Διάταγμα της Νάντης

- Το 1598, ο βασιλιάς Ερρίκος Δ' της Γαλλίας υπέγραψε το **Διάταγμα της Νάντης**, γνωστό ως "**Εδικτο της Νάντης**", που
- **παραχωρούσε θρησκευτικά δικαιώματα** στους Ουγενότους Προτεστάντες **ίσα με τους Καθολικούς και**
- **δια του οποίου δόθηκε τέρμα στους θρησκευτικούς πολέμους στη Γαλλία.**

Ο Τριακονταετής Πόλεμος

- Διεξήχθη μεταξύ των γερμανών προτεσταντών και των καθολικών ηγεμόνων και διήρκεσε από το 1618 έως το 1648.
- Τερματίστηκε το 1648 με τη Συνθήκη της Βεστφαλίας.
- **Μετά το 1648 η ηπειρωτική Ευρώπη πήρε τη μορφή που περίπου διατηρεί ως σήμερα.**
- Οι μεγάλοι ηττημένοι του Τριακονταετούς Πολέμου ήταν οι Αψβούργοι και ο ρωμαιοκαθολικισμός.
- **Ο Λουθηρανισμός και ο Καλβινισμός έπαψαν να θεωρούνται αιρέσεις και οι οπαδοί τους να οδηγούνται στην πυρά.**
- Έτσι ουσιαστικά στη Βεστφαλία τερματίστηκαν επιτέλους και οι θρησκευτικοί πόλεμοι που είχαν βασανίσει την Ευρώπη επί μεγάλο διάστημα.

DENOYER - GEPPERT

EUROPE IN 1648 AFTER THE PEACE OF WESTPHALIA

Spanish Holdings: [light orange box]
Austrian Holdings: [dark orange box]
Rhine of Southern Addition 1630-1635: [yellow box]
Chief Imperial Center 1627-1628: [dotted line]
Territories gained by the Treaty of Westphalia are indicated by a solid line of yellow.

EUROPE IN 1648

Άλλες πλάνες Προτεσταντών

- Θεωρούν την Αγία Γραφή μοναδικό κριτήριο της αλήθειας που εγγυάται τη σωστή βίωση της πίστης και έχει κεντρική θέση στη ζωή της Εκκλησίας. Την ερμηνεύουν κατά συνείδηση.
- Η Ιερή Παράδοση ισχύει μόνο όταν βασίζεται στη Βίβλο.
- Η ιεροσύνη δεν είναι ιδιαίτερο μυστήριο, αλλά κάθε χριστιανός είναι ιερέας.
- Δεν παραδέχονται ούτε τα άλλα μυστήρια, και τα κατήργησαν, εκτός από το Βάπτισμα και τη θεία Ευχαριστία (= απλές τελετές ή σύμβολα της θείας χάριτος, η οποία, λένε, δεν μεταδίδεται δια μέσου αυτών, αλλά δια της απ' ευθείας πίστεως του πιστού).
- Κατακρίνουν την απόδοση τιμής στις εικόνες (εκτός από το σύμβολο του Σταυρού) και στα λείψανα των αγίων.
- Απορρίπτουν τις νηστείες και τα μνημόσυνα.
- Αρνούνται, την Παρθενία, αλλά και την αειπαρθενία (μετά τη γέννηση του Χριστού) και την αγνότητα της Θεοτόκου.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Εάν δεν με πείσουν με επιχειρήματα από την Αγία Γραφή ή με αδιάσειστη λογική, δε μπορώ να αναιρέσω τις θέσεις μου, γιατί **δεν πιστεύω στο αλάθητο του Πάπα, ούτε στο αλάθητο των Συνόδων**, γιατί όλοι γνωρίζουν ότι πολλές φορές και οι Πάπες και οι Σύνοδοι έχουν σφάλει και έχουν πέσει σε αντιφάσεις. Εγώ έχω πειστεί από τα βιβλικά επιχειρήματα που έχω ήδη αναφέρει και είμαι απόλυτα ενωμένος με το λόγο του Θεού. Δεν μπορώ και δε θέλω να ανακαλέσω τίποτα γιατί δεν είναι ορθό και αντίθετα είναι επικίνδυνο να πράττει κανείς αντίθετα με τη **φωνή της συνείδησης** του. Ο Θεός ας με βοηθήσει!

(Απόσπασμα από την απολογία του Λούθηρου στη Δίαιτα της Βορμς. Μετάφραση Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακόπουλου, Σ. Κόνδη, στο βιβλίο Ιστορία Γενικής Παιδείας Β' Ενιαίου Λυκείου).

**«Η αναταραχή της Μεταρρύθμισης
πάγωσε την τέχνη»**

Έρασμος

Albrecht Dürer

Λίγο πριν την επικράτηση της Μεταρρύθμισης, έχουμε κάποια έργα που φανερώνουν την ατμόσφαιρα εκείνης της εποχής στη Γερμανία, όπου επικρατούσαν οι **αντικαθολικές ιδέες**.

Στις ξυλογραφίες του Γερμανού ουμανιστή ζωγράφου και χαράκτη της Αναγέννησης Άλμπρεχτ Ντύρερ, όπου η **Αποκάλυψη** του Ιωάννη παρουσιάζεται με **φοβερό τρόπο**, φαίνεται η αντίληψη για την **αναγκαιότητα να κριθούν πρόσωπα και πράγματα**.

Πολλοί απλοί άνθρωποι πίστευαν ότι τα έργα του ήταν προφητικά, δηλαδή ότι η Αποκάλυψη θα πραγματοποιούνταν στη διάρκεια της δικής τους ζωής μέσα από την **ανατροπή που θα έφερνε η θρησκευτική Μεταρρύθμιση**.

Durer, A. Apocalypse: Dragon with the Seven Heads

Albrecht Durer, 1498
"a beast...out of the sea, having seven heads and ten horns" and "another beast coming up out of the earth; and he had two horns like a lamb, and he spake as a dragon"

Μιχαήλ, αρχάγγελος της Αποκάλυψης.

Albrecht Dürer

Albrecht Dürer,
The Four Horsemen of the Apocalypse

Nemesis, Albrecht Dürer

Praying Hands

Albrecht Dürer (1471-1528) zeichnete die "**Betenden Hände**" 1508. Es ist eine Vorstudie für die Hände eines Apostels. Der Frankfurter ...

Το πρεσβυτεριανό σύστημα

- Ο Καλβίνος καθιέρωσε στη Γενεύη το θεσμό των πρεσβυτερίων
- Οι πρεσβύτεροι μαζί με τους λειτουργούς του λόγου έχουν κυρίως διοικητικές αρμοδιότητες στη χριστιανική κοινότητα (καταργούνται οι επίσκοποι).
- Τα τοπικά πρεσβυτέρια μπορούν να συμμετέχουν σε μια ευρύτερη σύνοδο πρεσβυτερίων ή σε μια γενική συνέλευση των Εκκλησιών.
- Το πρεσβυτεριανό σύστημα μεταφέρθηκε στη Σκοτία, στην Αγγλία, στη Β. Ιρλανδία, καθώς και στη Β. Αμερική από τους μετανάστες της Δυτικής Ευρώπης.
- Σήμερα οι πρεσβυτεριανοί κλάδοι είναι πολλοί. Η λατρεία τους έχει αυστηρό χαρακτήρα, απουσιάζουν απ' αυτήν οι εικόνες, το εκκλησιαστικό όργανο, κυριαρχεί το κήρυγμα και ορισμένοι ψαλμοί. Οι πρεσβυτεριανοί είναι σχολαστικοί μελετητές της Βίβλου. Είναι πολύ αυστηροί στα ήθη τους και ιδιαίτερα στην τήρηση της αργίας της Κυριακής.

Η ΕΞΔΙΑΩΧΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΧΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 16^ο ΑΙ.

- Καθολικοί
- Λουθηρανοί
- Καλβινιστές
- Ορθόδοξοι
- Αγγλικανοί